

Memo

Aan:	Commissie Maatschappelijke Ontwikkeling
Cc:	Otwin van Dijk, Peter van de Wardt, Thomas Beke
Van:	Klaasje Wartena
Datum:	15-03-2019
Zaaknummer:	27628
Onderwerp:	Stand van zaken project Inclusie

Gemeenten hebben een belangrijke rol bij het vormen van een inclusieve samenleving: een samenleving waarin iedereen mee kan doen. Meedoen zonder dat er verschil wordt gemaakt op basis van leeftijd, culturele achtergrond, gender, inkomen, talenten en beperkingen. Wat betreft dat laatste is sinds juli 2016 in Nederland het VN-Verdrag Handicap van kracht. Dit verdrag legt de rechten van mensen met een beperking vast. Oude IJsselstreek is hiermee aan de slag gegaan. In deze memo vertellen we de stand van zaken van het project Inclusie inclusief een terugblik naar wat er de afgelopen periode is gebeurd.

Inclusie en het VN-verdrag

In het in 2018 vastgestelde beleidsplan Inclusie 'Iedereen doet mee' is aangegeven dat we een gemeente willen zijn waar inclusie geen agendapunt meer is, omdat het normaal en vanzelfsprekend is. Waar het prettig wonen, werken en leven is voor iedereen en inwoners zich betrokken voelen en daar naar handelen. Daar zijn we op diverse terreinen mee bezig, bijvoorbeeld in het project Meedoen. Dat richt zich op het stimuleren en ondersteunen van inwoners die niet zelfstandig in staat zijn om mee te doen, zodat zij daar wel toe in staan worden gesteld. Het project Inclusie richt zich op het wegnemen van belemmeringen zodat ook mensen met een beperking volledig kunnen deelnemen aan de samenleving.

Met dat laatste sluiten we aan bij de VNG die in de handreiking voor het opstellen van een lokale inclusie agenda uitgaat van het VN-verdrag. Dat is van toepassing op alle soorten handicaps die mensen kunnen beperken in het meedoen in de samenleving. Het gaat zowel om lichamelijke als mentale (psychische en verstandelijke) beperkingen en chronische ziekten. Deze beperkingen ervaren mensen in al hun levensfasen, van kind, tot jongere, volwassene en oudere.

Terugblik

We zijn in oktober 2017 gestart met een inclusiebijeenkomst voor alle inwoners van de gemeente. Tijdens deze bijeenkomst heeft een aantal bezoekers verteld hoe hun lichamelijke of verstandelijke beperking hen vaak belemmert in hun dagelijks leven. Daarna is samen nagedacht over zaken die anders of beter kunnen. Uitkomst van de avond is dat een aantal werkgroepen aan de slag is gegaan met het thema Inclusie binnen onze gemeente.

Begin 2018 zijn de werkgroepen weer bij elkaar gekomen om samen een inclusie-agenda op te stellen. Deze agenda leverde 5 concrete thema's op (Service & ondersteuning, toegankelijkheid van informatie, fysieke toegankelijkheid, maatwerk en beeldvorming), die vervolgens in themagroepen zijn opgepakt. De deelnemers aan de themagroepen vormen gezamenlijk de werkgroep Inclusie, een klankbordgroep die de achterban vertegenwoordigt en samen met de gemeente werkt aan inclusie. Om duidelijk te maken hoe de werkgroep zich verhoudt tot bijvoorbeeld de sociale adviesraad is in bijlage 1 een overzicht opgenomen.

In 2018 heeft dat al hele mooie resultaten opgeleverd. Zo is er gesproken met zorgleverancier Medipoint over de dienstverlening. Dat heeft geleid tot een aantal afspraken met verbeterpunten. In april van dit jaar wordt een nieuwe bijeenkomst gepland om te kijken hoe de dienstverlening nu loopt. Samen met het Taalhuis is er een meelesgroep opgezet die kijkt naar de leesbaarheid van de gemeentelijke brieven. Verder zijn er in het najaar schrijfttrainingen voor alle collega's om de leesbaarheid van onze brieven e.d. te verbeteren.

We hebben in samenspraak met de themagroep Fysieke toegankelijkheid de app Ongehindert aangeschaft. Er zijn interviews met werkgroepleden op de gemeentepagina geplaatst om meer begrip te krijgen en er is een aanzet gemaakt voor het scholenproject. We willen toe naar meer bewustwording en waar kun je dan beter beginnen dan bij de kinderen.

Een overzicht van de opbrengsten van de verschillende themagroepen is in bijlage 2 opgenomen.

Koplopersgemeente VN-Verdrag Handicap

In 2018 zijn we geselecteerd voor het koplopersprogramma van de VNG. Samen met 24 andere gemeenten vormen we een koplopersgroep die niet alleen zelf, maar ook samen het VN-verdrag handen en voeten geven. Met het programma wil de VNG informatie delen, goede voorbeelden zichtbaar maken en lopende initiatieven groter maken. Onze burgemeester Otwin van Dijk is ambassadeur voor het VNG-programma voor invoering van het VN-verdrag bij gemeenten.

Inclusie 2019

Het uiteindelijke doel, een inclusieve gemeente die letterlijk en figuurlijk zonder drempels toegankelijk is, is niet van vandaag op morgen gerealiseerd. Maar we kunnen wel de nodige stappen in de goede richting zetten. Voor 2019 zijn de volgende vijf speerpunten benoemd:

1. Nulmeting
2. Bewustwording
3. Gemeentelijke organisatie
4. Werken, wonen, onderwijs, sport, cultuur en toerisme
5. Fysieke toegankelijkheid

Deze punten hebben we inmiddels samen met de werkgroep Inclusie opgepakt. Hieronder staat in het kort de stand van zaken.

1. Nulmeting

Wij hebben het bureau Inclusionlab gevraagd een nulmeting voor ons te doen. Zij zijn inmiddels gestart met het eerste onderdeel, de deskresearch. De meting moet antwoord geven op de vraag hoe inclusief de gemeente anno nu is. Wat is de stand van zaken en waar is nog actie gewenst? De uitkomst van de nulmeting leidt zowel tot mooie en inspirerende voorbeelden als tot verbeterpunten voor de uitvoeringsplannen. We willen dat er op grond van de nulmeting zo concreet mogelijke acties en stappen kunnen worden geformuleerd.

Dat laatste wil niet zeggen dat we op dit moment niets kunnen doen. Integendeel, we zijn druk bezig met een aantal concrete onderwerpen, zoals hieronder is te lezen.

2. Bewustwording

Het moet vanzelfsprekend worden dat we rekening houden met beperkingen. Waar we maar kunnen, willen we het verhaal vertellen. Een mooi voorbeeld daarvan zijn de bezoeken aan evenementen. Hiermee zijn we vorig jaar gestart met bezoeken aan het Hippisch festijn, de kermis in Terborg en de Winterfair Engbergen. Het evenement wordt voor de start getest en we bespreken de bevindingen met de organisatie. Dit leidt niet alleen tot fysieke aanpassingen, maar vooral ook tot bewustwording bij de organisaties. En dat is precies wat we willen bereiken.

Het scholenproject is al eerder genoemd. We willen op scholen voorlichting geven en de kinderen beperkingen laten zien en ervaren. Op dit moment is een groepje met leden van de werkgroep Inclusie aan het kijken naar de invulling. Intern binnen de gemeente wordt een masterclass Inclusie voorbereid en maken we een rondje langs alle teams om over inclusie te praten.

3. Gemeentelijke organisatie

Het is belangrijk dat de gemeente zelf het goede voorbeeld geeft. We zijn daarom bijvoorbeeld bezig met het verbeteren van de toegankelijkheid van informatie. Niet alleen op papier zoals eerder al aangegeven, maar vooral ook digitaal. Onze website moet toegankelijk zijn voor iedereen, uiteindelijk doel is het waarmaken Drempeelvrij.nl. Voor de provinciale verkiezingen zijn de stemlokalen toegankelijk gemaakt en we kijken naar goede checklists inclusie voor onder meer bouwen, wonen en inkoop.

4. Werken, wonen, onderwijs, sport, cultuur en toerisme

Een inclusieve samenleving vraagt een inspanning van iedereen. We kunnen het gesprek aangaan met bedrijven en organisaties en goede voorbeelden delen. Voor het starten van concrete acties wachten we op de uitkomsten van de nulmeting. Maar los daarvan gebeuren er ook al mooie dingen. Zo wordt regionaal op toeristisch gebied aan het thema Inclusie gewerkt. Hoe zorgen we ervoor dat gasten en eigen inwoners in de Achterhoek onbepaald kunnen genieten van hun vrije tijd? Er is inmiddels een project gestart om ondernemers te motiveren zorg op maat te bieden.

5. Fysieke toegankelijkheid

Het vergroten van de toegankelijkheid is een belangrijke voorwaarde voor een inclusieve samenleving. Toegang zorgt ervoor dat mensen erbij kunnen zijn. Voor de app Ongehinderd wordt een groot aantal (gemeentelijke) locaties getest, zoals het gemeentehuis, sporthallen, zwembad maar ook een aantal buurthuizen. De resultaten daarvan komen in de app te staan, die binnenkort voor iedereen toegankelijk wordt. Inwoners kunnen dan zelf ook hun bevindingen aangeven en kijken welke locaties binnen onze gemeente goed toegankelijk zijn.

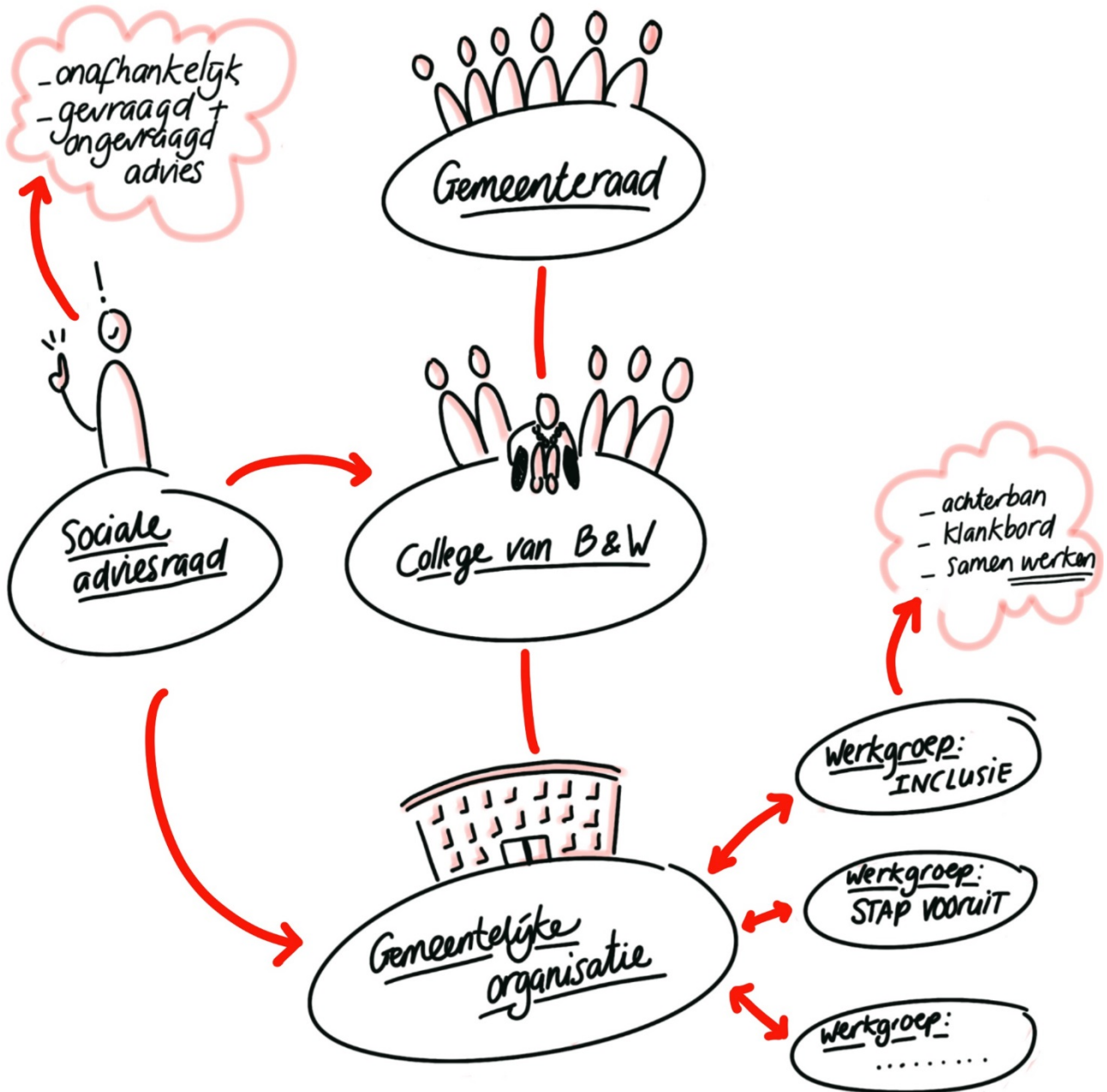
Op onze eigen website komt een interactieve kaart waarop fysieke knelpunten in de openbare ruimte kunnen worden aangegeven. Verder willen we een eigen toegankelijkheidsstandaard zodat voor ons maar ook voor bijvoorbeeld aannemers duidelijk is hoe we onze buitenruimte toegankelijk willen maken en houden.

Iets dat ook speelt op het gebied van fysieke toegankelijkheid is het MKB-project Toegankelijkheid. Met dit project willen VNO/MKB de toegankelijkheid in winkelgebieden verbeteren door een aantal winkelgebieden in Nederland te toetsen. Ulf is één van de 6 winkelgebieden waar dit onderzoek plaatsvindt. Naast het toetsen van de toegankelijkheid van de winkels zelf wordt ook gekeken naar de toegankelijkheid van de openbare ruimte. De eerste uitkomsten worden op korte termijn verwacht.

Tot slot

Bovenstaande geeft in hoofdlijnen weer waar we op dit moment mee bezig zijn. We bekijken elk kwartaal opnieuw wat prioriteit heeft en wat we op gaan pakken (zie voorbeeld planning in bijlage 3). Hierbij betrekken we uiteraard de uitkomsten van de nulmeting die voor de zomer worden verwacht. En zoals al aangegeven doen we dit niet alleen, maar met de werkgroep Inclusie. Samen zetten we stappen richting het uiteindelijke doel, een gemeente die letterlijk en figuurlijk zonder drempels toegankelijk is.

Bijlage 1: Overzicht werkgroep Inclusie en Sociale adviesraad

Bijlage 2: Overzicht themagroepen Inclusie 2018

Service & Ondersteuning

- aandachtspunten dienstverlening Medipoint benoemd
- gesprek met Medipoint op 29 augustus 2018
- in april 2019 nieuwe bijeenkomst om te kijken hoe het dan gaat

Toegankelijkheid van informatie

- leesbaarheid gemeentenieuws besproken, met name slecht zichtbare kleurcombinaties
- gemeente gaat schrijftrainingen voor personeel organiseren om brieven e.d. leesbaarder te maken
- samen met het Taalhuis is een meeleesgroep opgezet
- in juni is een toegankelijker website gelanceerd, er wordt nog gewerkt aan kortere zinnen e.d. op de website
- toegankelijkheid van videofilmpjes is een aandachtspunt

Fysieke toegankelijkheid

- app Ongehinderd aangeschaft
- aandachtspunten toegankelijkheid gebouwen en openbare ruimte benoemd
- aandacht voor landelijke testdag Ongehinderd op 3 oktober
- bewustwording wijken en beheer

Maatwerk

Besproken wat gemeente beter kan doen:

- stel de juiste vragen
- lever maatwerk
- meer inzetten op preventie
- wederkerigheid vragen
- klantbejegening verbeteren
- bewustwording in gemeentelijke organisatie verbeteren

Beeldvorming

- interviews met werkgroepleden in Oude IJsselstreek Vizier
- opzetten scholenproject

Bijlage 3: Planning 1^e kwartaal 2019

Betreeft: Q1 (januari t/m maart)

Datum: 15 januari 2019

Onderdeel	Werkzaamheden	Wanneer
0-meting	<ul style="list-style-type: none"> - keuze bureau gemaakt - uitvraag offerte - uitvoeren 0-meting 	januari februari maart, april, mei
Bewustwording	<ul style="list-style-type: none"> - bezoek evenementen ingepland + deelnemers geregeld - ideeën toegankelijkheid evenementen - starten met inclusie op gemeentepagina - Inclusie op website goed vormgeven <p><i>Scholenproject</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - meedenkgroep vanuit Werkgroep Inclusie - interesse scholen peilen - opzet project maken + deelnemers 	februari februari/maart maart maart februari maart maart
Gemeentelijke organisatie	<ul style="list-style-type: none"> - voorbeelden checklists opvragen - voorbereiding Masterclass Inclusie - aandacht toegankelijkheid stemlokalen - rondje langs de collega's 	januari maart februari/maart maart
Digitale toegankelijkheid	<ul style="list-style-type: none"> - inventarisatie content website - opstellen richtlijnen etc - bij bewustwording collega's meenemen 	februari/maart februari/maart februari/maart
Fysieke toegankelijkheid	<p><i>MKB-project</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - toetsen winkels/horeca - interview gemeente (22-1) - toets + rapportage openbare ruimte - wat gaan we doen met resultaten? <p><i>App Ongehinderd</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - aanleveren locaties - afspraken Ongehinderd + uitvoeren werk - livegang app <p><i>Aanpassingen openbare ruimte</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - melden aandachtspunten openbare ruimte (via meldingenpunt?) - ideeën toegankelijkheidsstandaard + hoe realiseren 	januari januari februari maart januari januari/februari maart februari maart
Wonen, werken en onderwijs	Resultaten 0-meting afwachten, werkzaamheden starten in Q2	
Algemeen	<ul style="list-style-type: none"> - nieuwe 'Waar staan we' gemaakt <p><i>Werkgroep Inclusie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - doel werkgroep duidelijk - werkgroep op 11-2 - verslag klaar + goedgekeurd 	maart januari februari maart

	<i>Informereren raadscommissie (april)</i> <ul style="list-style-type: none"> - ingepland in commissie MO - memo klaar	januari maart
--	---	------------------

